
Piotrków jakiego nie było

Piotrków jakiego nie było to wystawa, która pokazuje niezrealizowane projekty zmian urbanistycznych trzech lokalizacji w Piotrkowie Trybunalskim. Miejsca te są ważnymi punktami na mapie naszego miasta nie tylko ze względu na położenie czy możliwości, jakie za sobą niosą, ale dlatego, że są to miejsca ważne dla mieszkańców Piotrkowa. Rynek Trybunalski, okolice Jeziora Bugaj oraz Plac Pofranciszkański mogły dziś wyglądać zupełnie inaczej.

Jezioro Bugaj

W latach pięćdziesiątych XX wieku perspektywiczne plany rozwoju Piotrkowa zakładały powstanie nowoczesnego ośrodka sportu na Bugaju połączonego z miejskim parkiem kultury. Lokalizacja ta dawała możliwość utworzenia doskonałego miejsca wypoczynku dla piotrkowian. Ten ambitny plan, który z założenia miał być rozłożony na lata, niestety nie doczekał się realizacji. Powodów było kilka. Przede wszystkim zbyt wielka inwestycja obejmująca duży obszar miała pochłonąć ogromne środki finansowe. Ponadto Jezioro Bugaj okazało się być niełatwym do zagospodarowania zbiornikiem i prace geologiczne-pomiarowe pochłonęły więcej czasu oraz pieniędzy niż pierwotnie zakładano.

PARK KULTURY i SPORTU **OFIARNYM WKŁADEM PIOTRKOWIAN** **z okazji TYSIĄCLECIA**

Cały nasz kraj przygotowuje się do jednej z najwspanialszych uroczystości narodowych – do obchodów **TYSIĄCLECIA PAŃSTWA POLSKIEGO**. Ostatnio odbyte w naszej Stolicy plenarne posiedzenie Ogólnopolskiego Komitetu Frontu Jedności Narodu obradowało pod hasłem:

„Tysiąc szkół na Tysiąclecie”

Bezwzględnie doceniając ogromnej wagi sprawę-budowy szkół w kraju, w naszym mieście i powiecie uważamy, że istnieją możliwości, by przy włączeniu się do akcji na rzecz **TYSIĄCLECIA** wszystkich obywateli ziemi piotrkowskiej, uroczystości **MILENIUM** uczcić jeszcze jedną inwestycją, która nie tylko stanie się widocznym dowodem przywiązania piotrkowian do pięknej ziemi ojców, ale i będzie wyrazem zrozumienia potrzeb kulturalniejszego bytowania obywateli naszego kraju. Mamy tu na myśli wybudowanie czynem społecznym

Parku Kultury i Sportu na Bugaju

obejmującego swym zasięgiem obszar między osiedlem Wyzwolenie, Wierzejami, zakładami produkcyjnymi przy ul. Sulejowskiej i jeziorem Bugaj, które winno się stać ośrodkiem sportów wodnych i zimowych.

Zdajemy sobie sprawę, że jest to zamierzenie ogromne. Nie na rok i nie na dwa. Inwestycja taka, oparta jedynie o fundusze państwowe jest w chwili obecnej niemożliwa do zrealizowania w naszym mieście i to trzeba sobie uświadomić. Ale czyn społeczny piotrkowian, koordynacja działania kluczowych zakładów pracy, klubów sportowych, organizacji społecznych, młodzieży piotrkowskiej i poparcia tego społecznego czynu przez pewną procentowość funduszy państwowych — mogą dać piękne owoce — można plan ten zrealizować.

Zwracamy się więc do wszystkich, którzy kochają swoje miasto, ziemię piotrkowską i pragną w niedalekiej przyszłości oglądać piękny dokument swego trudu, BY WŁĄCZYLI SIĘ DO PRACY, pomagając Społecznemu Komitetowi Budowy Parku Kultury i Sportu na Bugaju — miejscu, w którym ogniskowało się ongiś życie naszych przodków Słowian, w którym stał niegdyś pałac myśliwski królów polskich, gdzie w roku 1702 stoczono zwycięską bitwę ze szwedzkim najeźdźcą.

Park Kultury i Sportu — nasz wkład w dzieło TYSIĄCLECIA.

Piotrków, dnia 10. 12. 1958 r.

Społeczny Komitet Budowy Parku Kultury i Sportu
W PIOTRKOWIE.

**Plakat Społecznego Komitetu Budowy Parku Kultury i Sportu,
Prezydium Miejskiej Rady Narodowej zespół nr 199, dokumentacja techniczna sygn. 2935**

Promocję pomysłu rozpoczęto od wezwania mieszkańców do składania datków, pogadek w zakładach pracy oraz radiowęzłach, które miały przybliżyć ideę inwestycji. Do współpracy zaproszono przedsiębiorstwa, szkoły, kluby sportowe oraz stowarzyszenia społeczne. W 1965 roku Komitet otrzymał decyzję o lokalizacji szczegółowej Parku Kultury i Wypoczynku w rejonie jeziora Bugaj. Prace zintensyfikowano z okazji 750-lecia Piotrkowa. W 1967 roku na południe od jeziora, w widłach ulic starej i nowej Sulejowskiej, działało już niewielkie kąpielisko „Bugaj”.

PREZYDIUM
MIEJSKIEJ RADY NARODOWEJ
w Piotrkowie Tryb.
WYDZIAŁ ARCHITEKTURY
i BUDOWNICTWA

Znak

Na pismo z dnia

Znak

Piotrków Tryb. 30 czerwca 1965 5

Do

Komitet Kultury Fizycznej i Turystyki
w Piotrkowie Tryb.
ul. KRN Nr 10

Decyzja o lokalizacji szczegółowej

- o zmianie sposobu wykorzystania terenu Nr 92/65

Na podstawie art. 30 ustawy z dnia 31 stycznia 1961 r. o planowaniu przestrzennym /Lz.U. Nr poz. 47/ oraz zarządzenia Przewodniczącego Komitetu Budownictwa Urbanistyki i Architektury z dnia 8 sierpnia 1961 r. w sprawie ustalenia lokalizacji szczegółowej inwestycji budowlanych i stref ochronnych oraz wyrażenia zgody na zmianę sposobu wykorzystania terenu /Monitor Polski Nr 62 poz. 268/.....
ustala lokalizację szczegółową - wyraża zgodę

bez dokonania inwestycji budowlanych x/ na terenie położonym w Piotrkowie Tryb.
oznaczonym na załączonej mapie - szkicu x/
Decyzja nie narusza praw osób trzecich.

Decyzja niniejsza traci ważność w razie nieprzystąpienia do realizacji inwestycji w okresie bieżącego wieloletniego planu gospodarczego jeżeli inwestycja nie jest zamieszczona w następnym wieloletnim planie gospodarczym x/.

W razie nieprzystąpienia do realizacji inwestycji w ciągu 3 lat od daty wydania niniejszej decyzji, decyzja ta może być uchylona x/.

Decyzja niniejsza traci ważność po upływie 3 lat od daty wydania jeżeli w tym czasie nie zostanie dokonana zmiana sposobu wykorzystania terenu, określona w tej decyzji x/.

Przy realizacji powinny być zachowane następujące warunki:
.....
.....

Od decyzji niniejszej służy odwołanie do Prezydium W.R.N. - WA i B w Łodzi, ul. Ogrodowa 15, które wniesć należy za pośrednictwem Prezydium W.R.N. - W.A. i B. w Piotrkowie Tryb., ul. K.R.N. Nr 10 w terminie 14 dni od dnia doręczenia niniejszej decyzji.

W wiadomości:

x/niepotrzebne skreślić

H.W. Nr. 273 egz. 250

PREZYDIUM
Miejskiej Rady Narodowej
w Piotrkowie Tryb.
Wydział Budownictwa
Urbanistyki i Architektury

Kierownik Wydziału
Budownictwa, Urbanistyki i Architektury
Architekt Miejski
Int. arch. Aleksander Makagon

**Decyzja lokalizacji szczegółowej,
Prezydium Miejskiej Rady Narodowej zespół nr 199, dokumentacja techniczna sygn. 2935**

W 1962 roku plany dotyczące ośrodka sportowego obejmowały 13 ha, na których miał powstać stadion sportowy z boiskiem głównym na 8000-10000 miejsc, boisko treningowe, bieżnia, szatnie, skocznie oraz pawilon sportowy. Planowano dodatkowe małe boiska do gier, korty tenisowe, salę gimnastyczną lub halę widowiskowo-sportową oraz kryty basen. Park kultury miał mieć powierzchnię około 30 ha, na terenie których miał się znaleźć cyrk, wesołe miasteczko oraz szereg placów zabaw i gier, muszla koncertowa oraz estrada z salą taneczną. Przy jeziorze planowano oczyścić brzeg, urządzić plażę, przystań kajakową i żaglową oraz urządzić camping w postaci wybudowania domków z pełnym zapleczem obsługi turystycznej. Zimą ośrodek umożliwiałby korzystanie ze sportów zimowych takich, jak jazda na łyżwach, sankach czy nartach.

**Mapa całościowa projektu zagospodarowania Jeziora Bugaj,
Prezydium Miejskiej Rady Narodowej zespół nr 199, dokumentacja techniczna sygn. 2942**

Program użytkowy przewiduje m.in. :

salę widowiskową o pow. 330 m² i wysokości 8,5 m.,
scenę o pow. 140 m² i 10 m. wysokości
kawiarnię o pow. 150 m² i 3,5 m wysokości,
szatnię o pow. 90 m²,
foyer o pow. 190 m²,
palarnię o pow. 50 m²,
garderoby aktorów o pow. 72 m².

Ponadto program przewiduje pomieszczenia konotechniczne
mieszkanie dla dozorczy o pow. 28 m² i zespół pomieszczeń klubowych
o łącznej powierzchni 78 m².

Na komunikację przyjęto dodatek 15 %, na konstrukcję - 10%.

Obiekt ma być wyposażony we wszystkie urządzenia instalacyjne. Do założeń opracowany został na zlecenie Ministerstwa Kultury i Sztuki koreferat przez inż. J. Gajewskiego oraz zgłoszone zostały na piśmie uwagi Departamentu Pracy K.O.B.

Po zreferowaniu założeń i odczytaniu koreferatu w dyskusji poruszono następujące sprawy :

1/ niejasno określono charakter programowy i użytkowy zamierzonej budowy, zwłaszcza w zakresie części tzw. teatralnej ; założenia winny wyraźnie precyzować dla jakich celów ma służyć zespół sceniczny, czy estradowy, tym bardziej, że przez inwestora są wysuwane pewne sugestie o możliwości utworzenia zawodowego zespołu teatralnego.

Z zagadnieniem tym wiąże się ściśle wielkość i program zaplecza sceny, który musi być dostosowany do charakteru pracy sceny.

2/ wysokości sali /8,50/ i sceny /10 m./ sugerują tworzenie sceny pudełkowej. Dla powyższego obiektu należało by przyjąć możliwie dużą /głębką/ estradę wkomponowaną we wnętrze sali. Powoływanie się w założeniach na nieznane KOPI rozwiązania "łańcuchowe" są bezprzedmiotowe.

3/ Ogólny charakter Domu Młodzieżowego nie jest dostatecznie wyjaśniony - ponieważ na pomieszczenia pracowni, pokoje organiz. bibliotekę i czytelnię przewidziano tylko 178 m². Powierzchnia ta w wypadku Domu Kultury o pełnym programie pracy musiałaby znacznie wzrosnąć.

4/ według oświadczenia inwestora funkcja kina została całkowicie wyeliminowana z programu z uwagi na wystarczające istniejące obiekty kinowe w Piotrkowie.

5/ istnieje konieczność wyraźnego określenia wielkości sali widowiskowej.

6/ wielkość fosy orkiestrowej 35 m² w wypadku uznania jej w programie może okazać się za małą.

7/ ogólny koszt przy prawidłowo ustawionym programie ulegnie prawdopodobnie zwiększeniu.

8/ zastrzeżenia budzą również zbyt duże powierzchnie przeznaczone na komunikację, jak : foyer, sień kasowa, palarnia i t.p.

Komisja oceniając aktualną sytuację inwestora i uwzględniając jego potrzeby w zakresie kultury, przyjmuje założenia inwestycji pod warunkiem uwzględnienia uwag podanych w koreferacie i wniesionych w czasie dyskusji.

Inwestor winien w pierwszym rzędzie zdecydować charakter sceny - estrady i przygotować projekt koncepcyjny, który wraz z uzupełnionymi założeniami winien być położony Ministerstwu do rozpatrzenia w trybie roboczym.

Decyzja Ministra Kultury i Sztuki

MINISTER
/-/ podpis nieczytelny

zatwierdza
Warszawa, dnia 21.IV.1962 r.

Za zgodność

Prezydium Miejskiej Rady Narodowej
Miejski Inspektorat Inwestycji
w Piotrkowie Tryb.
ul. Świerczewskiego 10 a
tel. 23-41

**Protokół Komisji Oceny Projektów Inwestycyjnych,
Prezydium Miejskiej Rady Narodowej zespół nr 199, dokumentacja techniczna sygn. 946**

Lata mijały, kolejne projekty były poprawiane, zatwierdzane, wciąż szukano pieniędzy oraz możliwości współfinansowania.

Przełomem w pracach miał być zapewne rok 1971, kiedy to powołano nowy Komitet Budowy Ośrodka Wypoczynkowego na Bugaju. W założeniach chciał on doprowadzić do oczyszczenia jeziora Bugaj i stworzenia Ośrodka Wypoczynkowego. Cel ten planowano osiągnąć poprzez ścisłą współpracę z Komitetem Kultury Fizycznej i Turystyki Wydziału Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej, Miejską Komisją Planowania Gospodarczego oraz mobilizowanie i organizowanie aktywności społecznej mieszkańców w zakresie gromadzenia środków finansowych i

bezpośredniego zaangażowania w uporządkowanie jeziora. Wstępnie oszacowano inwestycje na 30 milionów złotych. Zdołano zebrać ponad 3 miliony (stan na 31 grudnia 1974 r.) Na niepowodzenie tego projektu złożyło się wiele czynników, przede wszystkim:

- zbyt wielka inwestycja, która przerosła możliwości realizacji w ramach czynu społecznego, brak pieniędzy i chęć realizacji pomysłu jedynie poprzez czyn społeczny, przy bardzo ograniczonej pomocy środków miejskich;
- brak specjalistycznej wiedzy, konkretnych planów i odpowiedniego sprzętu, który byłby w stanie oczyścić dno jeziora;
- nietrafione zakupy sprzętu, który był źle dobrany, brak odpowiedniej kadry;
- niekompletna dokumentacja technologiczna, projektowa, inżynierska oczyszczenia jeziora;
- brak specjalistycznego wykonawcy;
- brak odpowiednich środków transportowych;
- nieprawidłowości przy realizacji projektów.

S P R A W O Z D A N I E

o prac społecznych przy budowie kąpieliska na Bugaju

Wykaz przepracowanych rob. godzin

1 . Szkoła Rzemiosł Budowlanych	przepracowała rob. godzin	2.662
2 . Szkoła przy F-ce Mebli		1.603
3 . Z M S " - "		30
4 . Technikum Odsiełowe		537
5 . Prezyd. Miejskiej Rady Narodowej		409
6 . Zakłady Sprzętu Mechanicznego		53
7 . Huta " Hortensja " - ZMS		128
8 . Szkoła przy F-ce Maszyn Sakiarskich		140
9 . Technikum Przemysłu Sakiarskiego		383
10 . Liceum Ogólnokształcące im. B.Chrobrego		248
11 . Zasadnicza Szkoła Doskonalenia Rzemiosła		84
12 . Studium Nauczycielskie		286
13 . II Liceum Ogólnokształcące		102
14 . III " - "		253
15 . Szkoła przy F-ce Przemysłu Dzielarskiego		66
16 . Szkoła Pielęgniarska		30
17 . R a z e m roboczo-godzin	-	7.064

Na wyróżnienie za swój ofiarny wkład pracy zasługują :

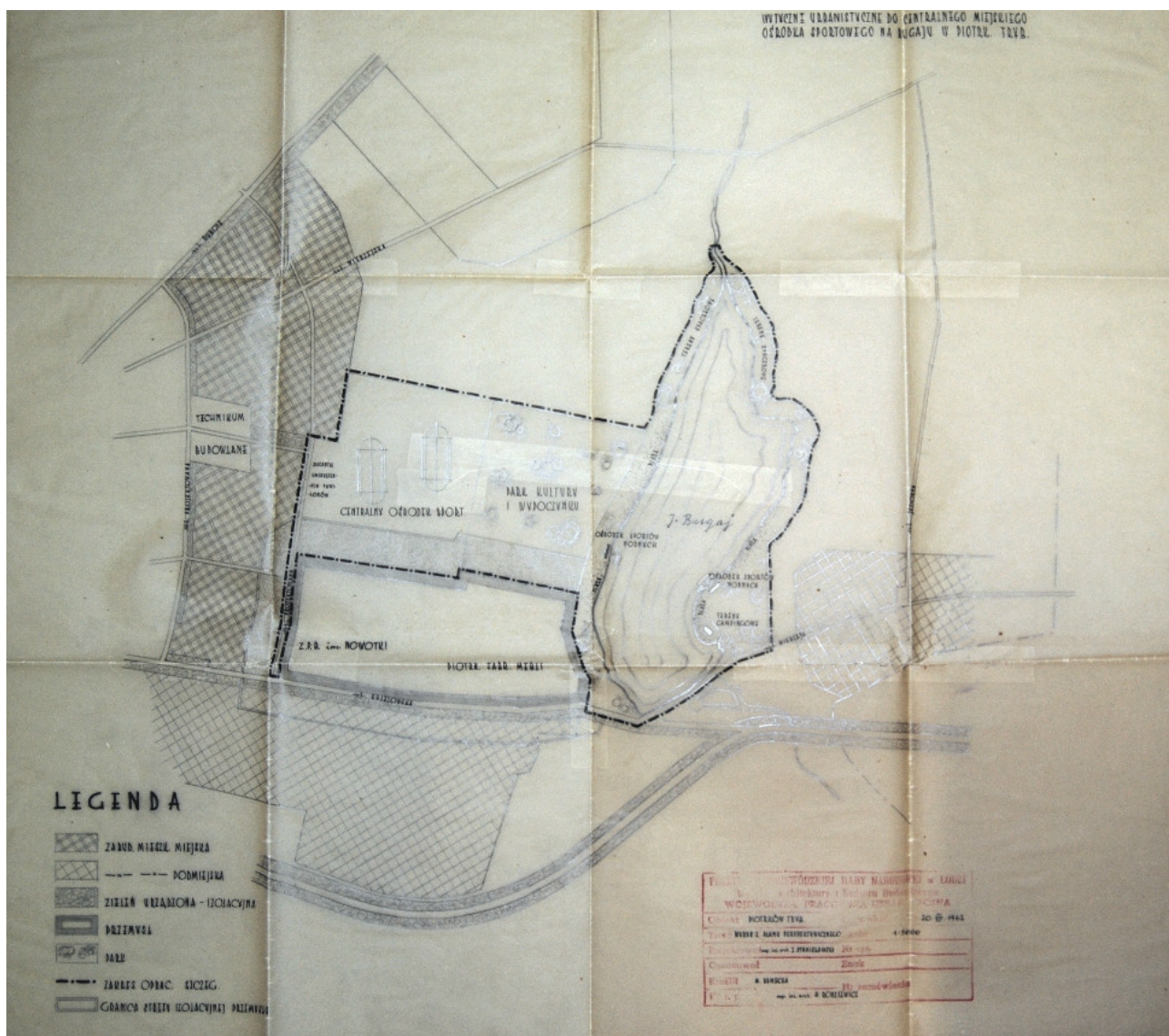
Technikum Budowlane , Szkoła przy F-ce Mebli, Technikum Odsiełowe,
oraz Prezydium Miejskiej Rady Narodowej i kierownictwo więzienia.
Za pomoc przy budowie należy podziękować również F-ce Mebli, Rejonowemu
Kierownictwu Robót Wodno-Melioracyjnych, Rejonowi Eksploatacji Dróg
Publicznych, Miejskiej Służbie Drogowej, Zakładowi Zieleni Miejskiej,
Państwowemu Ośrodkowi Maszynowemu oraz dyrekcji Państwowej Komunikacji
Samochodowej.

Kierownik POST I W

Wadeusz Rakoczy

**Sprawozdanie z prac społecznych przy budowie kąpieliska Bugaj,
Prezydium Miejskiej Rady Narodowej zespół nr 199, dokumentacja techniczna sygn. 2935**

W kolejnych latach projekt budowy Ośrodka na Bugaju sprowadzał się do umieszczenia go w planach wieloletnich, perspektywicznych. Podejmowano jedynie próby oczyszczenia Bugaju, na które władze miasta nie znalazły sposobu do dziś.

Pawilon wystawienniczy w Rynku Trybunalskim

PROJEKT WSTĘPNY KONSTRUKCJI

ZABEZPIECZENIA RUIN RATUSZA W PIOTRKOWIE TRYBUNALSKIM.

Zabezpieczenie ruin ratusza projektuje się dwoma sposobami.

Pierwszy sposób to - zasypianie istniejących piwnic zakładając na wierzchu bruk z kamienia polnego, drugi - wykonanie pawilonu wystawniczego.

Pawilon wystawniczy wykonany w konstrukcji stalowej, szkieletowy, pawilon parterowy częściowo podpiwniczony.

Konstrukcja stropodachu - kratownice stalowe o rozstawie 1,20 m. Pokrycie 2 x papa lub eternit. Ocieplenie oraz ~~deskowanie~~ deskowanie pod pokrycie przyjęte z płyt trzcinowych grubości 10 cm z gładzią cementową.

Kratownice oparte na słupach ścianych stalowych. Słupy posadowione za pomocą stóp na gruncie lub na murach ruin.

Strop nad piwnicą zaprojektowano żelbetowy - żebrowy wykonany na mokro.

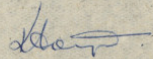
Schody do piwnicy prefabrykowane żelbetowe oparte na murach.

Beton w elem.wik. "na mokro" o $R_w = 140$ at.

Beton w prefabrykatach o $R_w = 200$ at.

Stal zbrojeniowa o $R_r = 2500$ at i 3600 at.

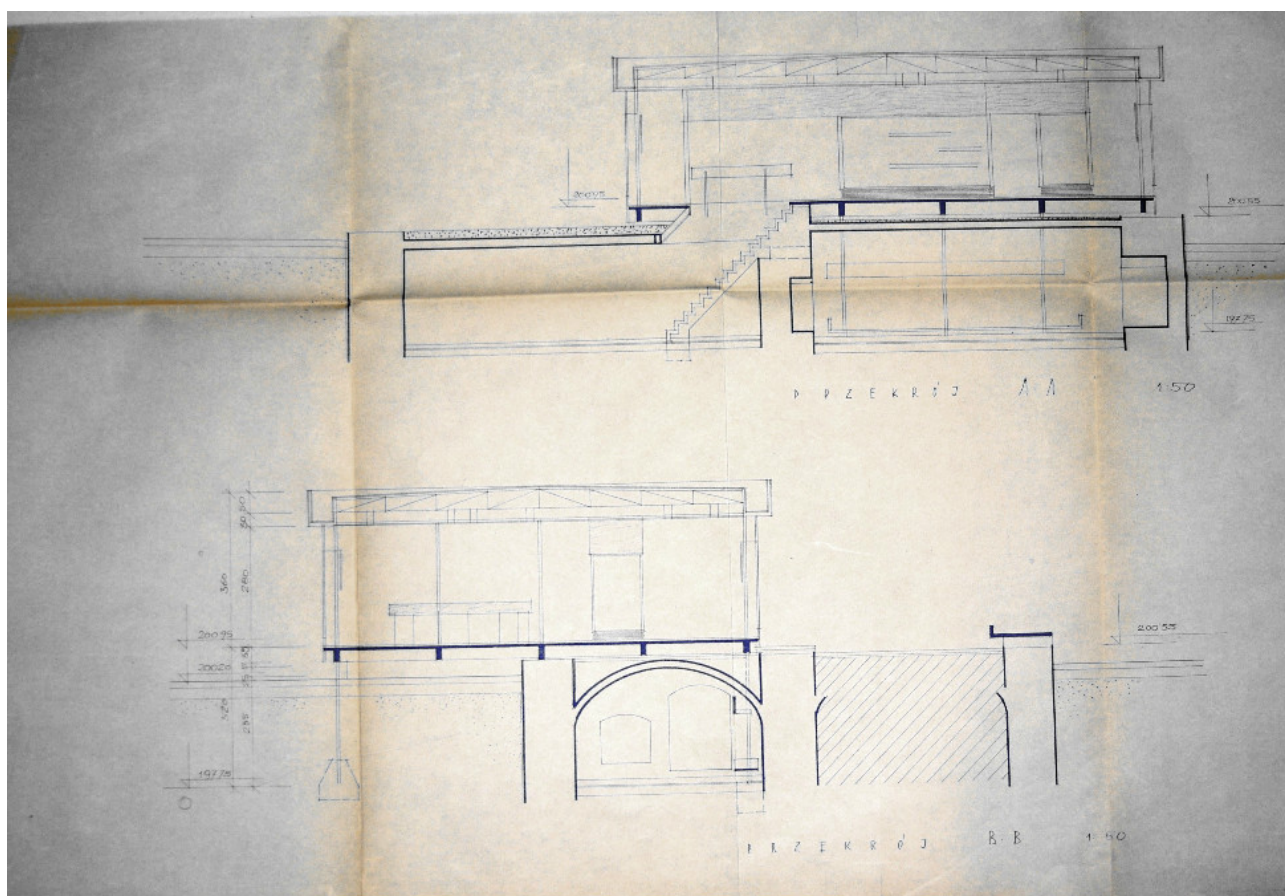
Stal walcowana o $R_r = 1400$ at.

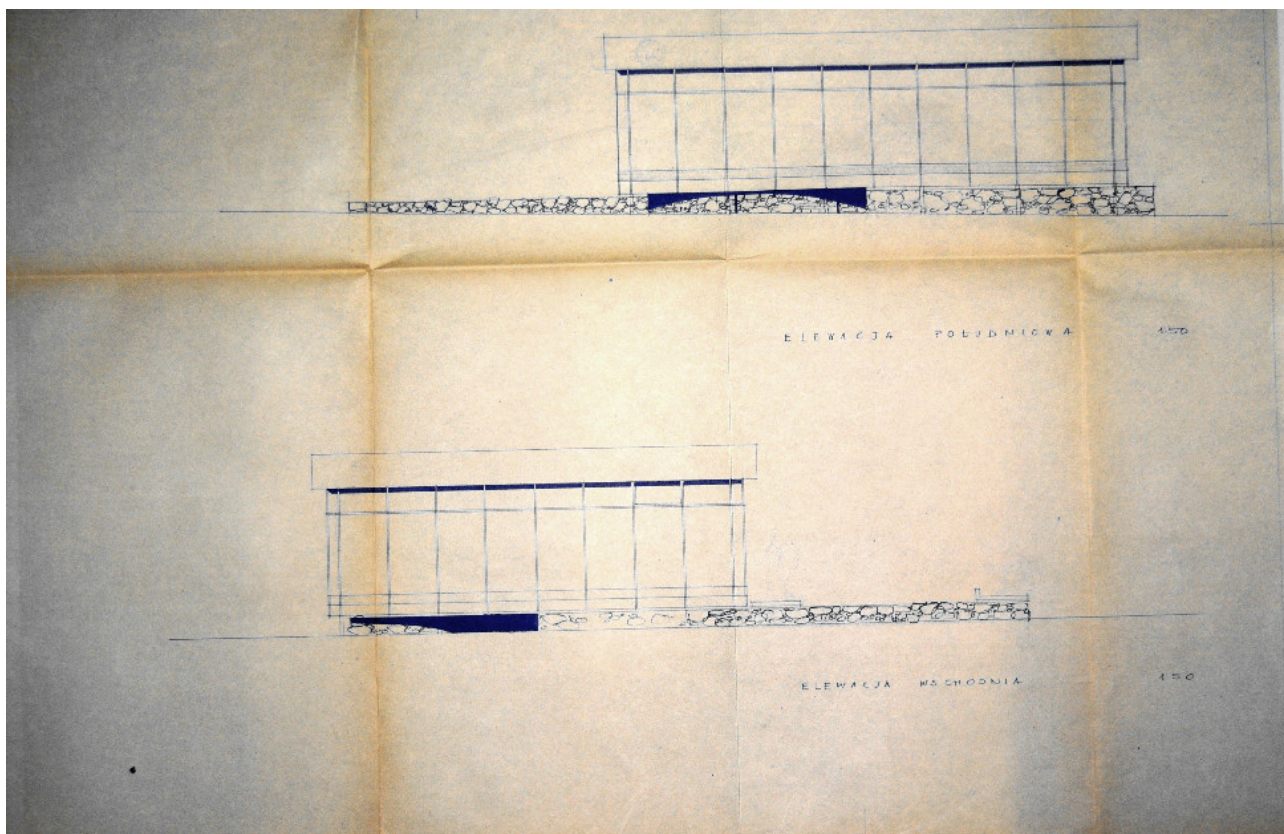

/-/ int. K.Dowgird

**Propozycje zagospodarowania Rynku trybunalskiego,
Prezydium Miejskiej Rady Narodowej zespół nr 199, dokumentacja techniczna sygn. 2458**

Plany przebudowy Rynku Trybunalskiego złożone zostały pod koniec 1962 roku przez Prezydium Miejskiej Rady Narodowej. Założenia były proste i polegały na wyłożeniu rynku płytami, tworząc plac jednorodny z wyszczególnieniem miejsca starego ratusza w postaci płyt w innym kolorze. Zniknąć miały niewielkie zieleńce, planowano drobną korektę wielkości placu na rzecz poszerzonych chodników. W 1963 roku rozpoczęto przebudowę Rynku Trybunalskiego według tej koncepcji. Podczas prac odsłonięte zostały fundamenty starego ratusza. W kwietniu 1965 roku Pracownia Konserwacji Zabytków Biuro Projektów Pracownia w Łodzi przedłożyła projekt wstępny zabezpieczenia ruin ratusza i budowy pawilonu wystawowego na Rynku Trybunalskim. Obiekt miałby być dostosowany do obrysu ratusza z okresu renesansowego, jako najbardziej reprezentatywnego i cennego. Swoim

zasięgiem miałyby objąć cztery piwnice oraz ruiny wieży. Dwie z piwnic miałyby służyć celom muzealnym, natomiast dwie z nich miały być zasypane.

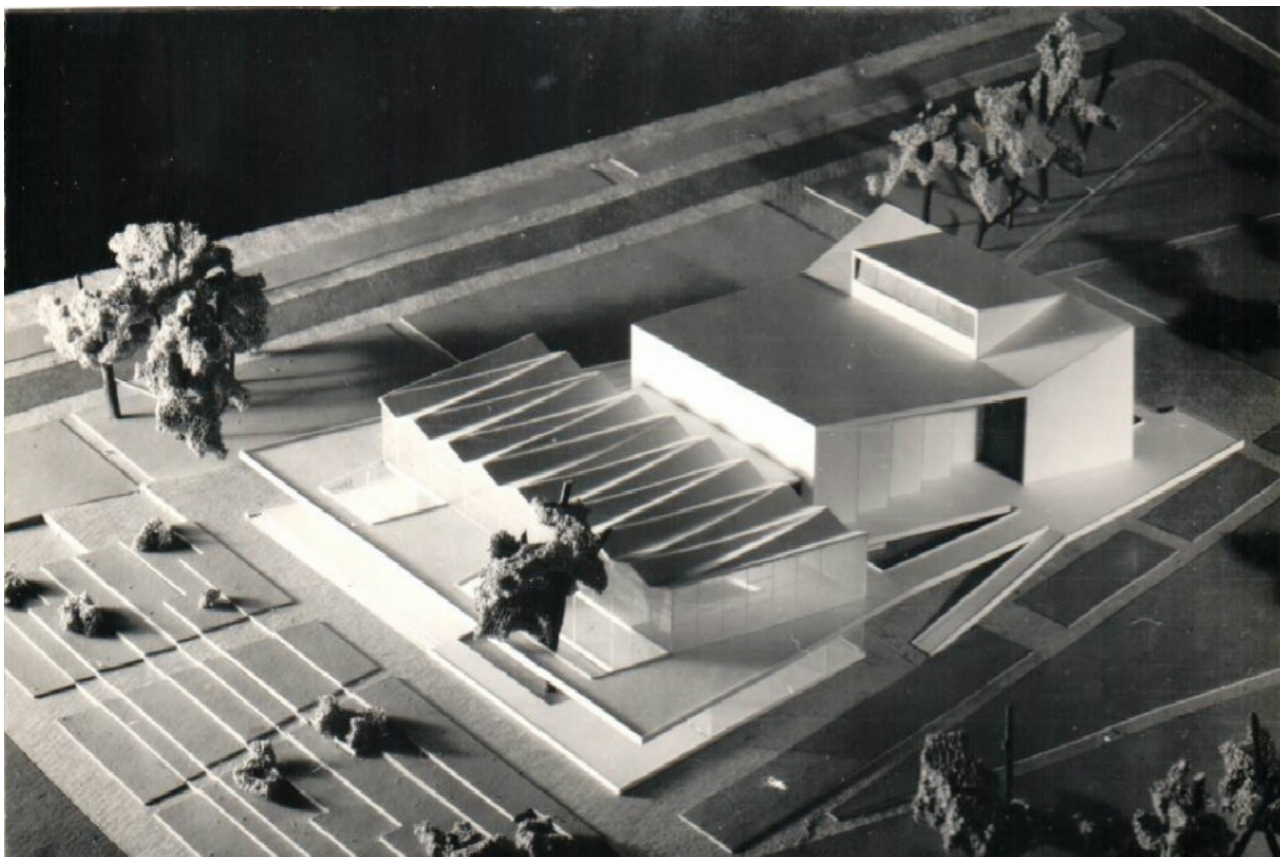
**Szkic projektowy pawilonu wystawienniczego,
Prezydium Miejskiej Rady Narodowej zespół nr 199, dokumentacja techniczna sygn.2458**

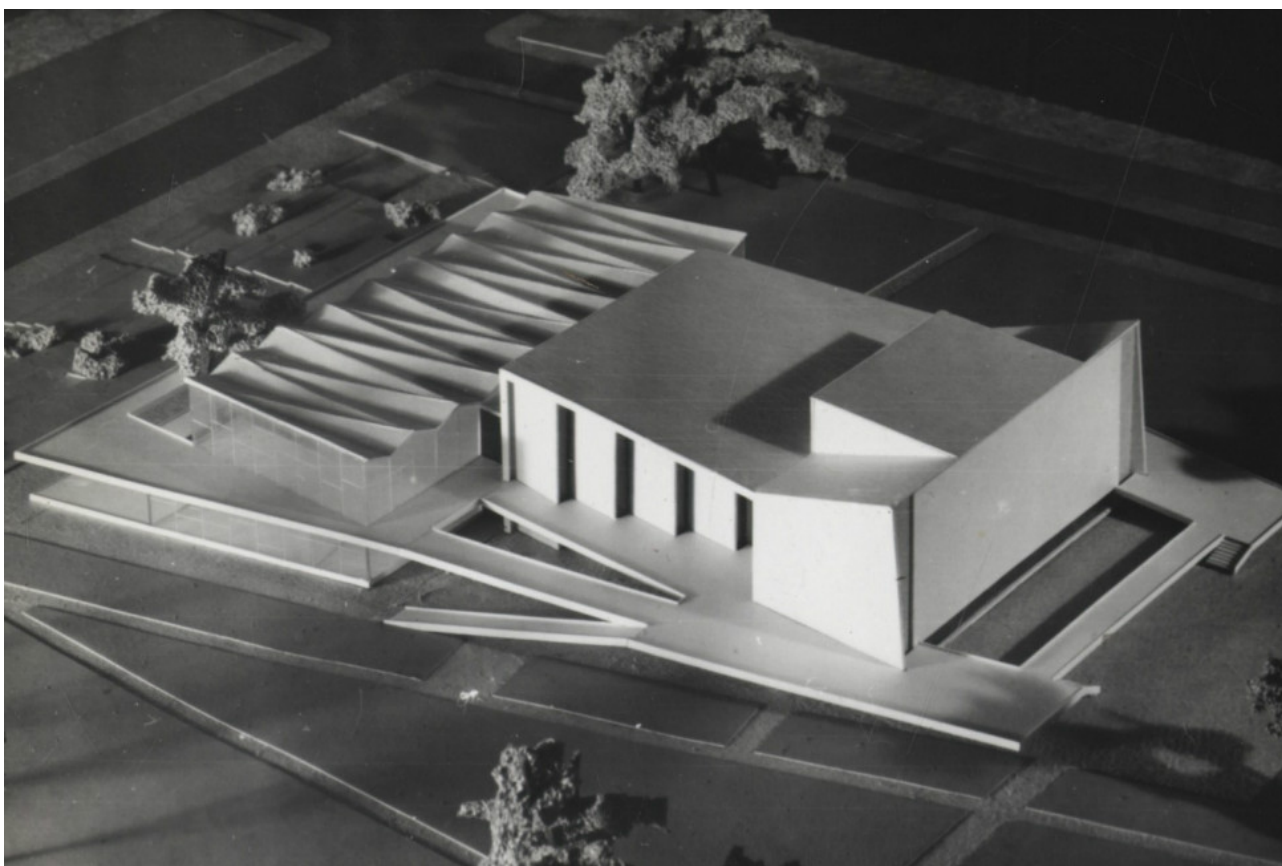
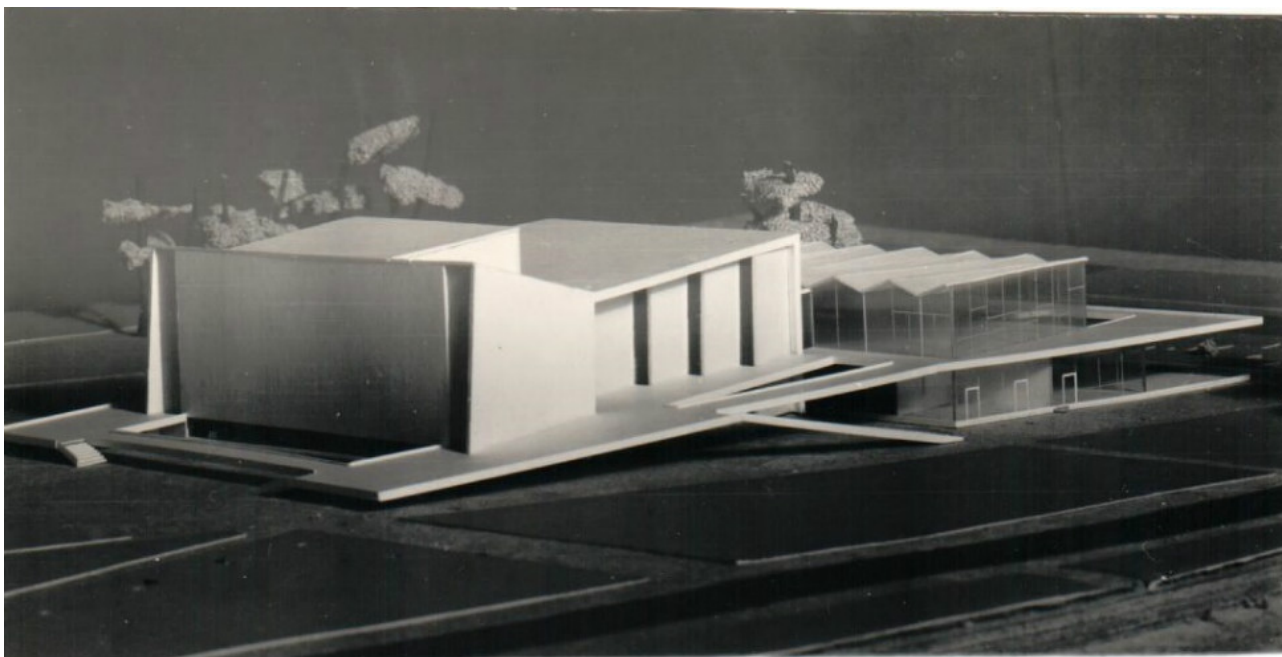
Poza koncepcją budowy pawilonu, projekt zakładał zagospodarowanie przestrzenne reszty rynku w postaci poszerzenia chodników w celu uzyskania efektu pierwotnych, charakterystycznych zwężeń wlotu ulic w rynek. Nie wiadomo dokładnie dlaczego zrezygnowano z pomysłu budowy pawilonu. Ostatecznie zdecydowano się na zasypanie ruin i wyłożenie rynku płytami by stworzyć jednolity plac. Dziś Rynek Trybunalski wygląda estetycznie, jest wizytówką miasta, a fundamenty ratusza ponownie wyłoniły się z podziemi.

**Projekt zagospodarowania Rynku,
Prezydium Miejskiej Rady Narodowej zespół nr 199, dokumentacja techniczna sygn. 2458**

Plac pofranciszkański - Dom Młodzieży

W 1961 roku powstał projekt wybudowania Domu Młodzieży imienia Janka Krasickiego. Miał on stać na placu pofranciszkańskim między ulicą Zamkową, Curie-Skłodowskiej, Starowarszawską i Jerozolimską. W założeniu miał on mieścić kino, teatr, bibliotekę, czytelnię, kluby i kawiarnię oraz pomieszczenia techniczne. Zawiązał się Społeczny Komitet Budowy Domu Młodzieży. W tamtym okresie Piotrków Trybunalski nie posiadał sali widowiskowej, teatru czy estrady na której można by było organizować występy profesjonalistów.

**Makieta projektu Domu Młodzieży,
Prezydium Miejskiej Rady Narodowej zespół nr 199, dokumentacja techniczna sygn. 946**

Nie posiadamy informacji dlaczego nie doszło do budowy. Inwestycja figurowała w spisie zadań inwestycyjnych Społecznego Funduszu Odbudowy Stolicy na 1962 rok, zostało wydane pozwolenie na budowę,

wykonano plany, a nawet makietę. Komisja Oceny Projektów Inwestycyjnych przy Ministrze Kultury i Sztuki wyraziła co prawda swoje wątpliwości oraz sugestie, jednak wstępnie projekt został przyjęty. Najprawdopodobniej nie był zbyt dobrze przemyślany, gdyż chciano w jednym miejscu zorganizować zbyt wiele rodzajów działalności na małej powierzchni.